

PSÍ HVĚZDY

PETER HELLER

PESTRÁ
ŘADA

plus

PSÍ HVĚZDY

PESTRÁ
ŘADA
SOUDOBÉ
PRÓZY

/ Svazek 12

PETER HELLER

PSÍ HVĚZDY

/ Přeložil Petr Eliáš

plus

© 2012 Peter Heller

Published by arrangement with Kristin Olson Literary Agency
and The Robbins Office, Inc.

Translation © Petr Eliáš, 2014

Cover Illustration © Vasil Artamonov, 2014

ISBN 978-80-259-0319-3

Pro Kim

KNIHA PRVNÍ

Bestie běží, já tankuju leteckou stovku a předvídám útoky. Mladý jsem dost a starý taky. Dřív jsem lovil pstruhy, měl jsem to skoro nejradši na světě.

Jmenuju se Hig, jenom tak. Velkej Hig, jestli chcete dvě jména. Big Hig.

Jestli se někdy budím s křikem, a neříkám, že se to stalo, tak proto, že je veta po pstruzích. Potočáci, duháci, siveni i lipani, všichni jsou pryč.

Zmizeli tygři, sloni, opice, paviáni i šimpanzi. Sýkorky, fregatky, pelikáni (skvrnozobí), velryby (plejtvákovci), hrdličky zahradní. Smutný, ale plakal jsem, až když proti proudu plul poslední pstruh, snad za chladnější vodou.

Melissa, moje žena, byla stará hipísačka. Vlastně ne tak stará. Vypadala dobře. V tomhle příběhu klidně mohla být Evou, jenže já nejsem žádný Adam. Jsem spíš Kain. Bratra, jako jsem já, v Bibli snad ani neměli.

Četli jste někdy Bibli? Myslím, sedli jste si a četli jste ji jako knížku? Tak mrkněte na Pláč. Tam někde teď jsme, takříkajíc. Takříkajíc pláčeme. Takříkajíc si vyléváme srdce jako vodu z kbelíku.

Říkali, že nejdřív se na chvíli oteplí, ale nakonec se ochladí. Hodně ochladí. Pořád čekám. Ta naše matička Země je samý překvapení, chrlí je jedno za druhým.

Taky už nejsou husy. Nebo jen pár. Loni v říjnu jsem po

soumraku zaslechl to staré známé kejhání a pak jsem jich proti rudě podlitému modrému nebi nad hřebenem uviděl pět. Za celý podzim pět, myslím, a v dubnu už ani jedna.

Když nesvítí slunce, čerpám nízkoolovnatý letecký benzin s oktanovým číslem sto ze staré nádrže ručně, a mám taky cisternu, kterou se dřív palivo dováželo. Benzínu mám tolik, že mi do Bestie vydrží na celý život a ještě zbude, jestli budu podnikat jen kratší výpravy, což mám v plánu, musím. Bestie je malé letadlo, Cessna 182 z roku 1956, velká kráska. Smetanovo-modrá. Já budu dávno pod drnem, než ona vypustí duši, řekl bych. Koupím si farmu. Třiatřicet hektarů luk a kukuřičných polí v dolíku u řeky, v kraji, kde z nafialovělých hor plných potůčků a struh pořád ještě věrá pramen chladné vody.

Do té doby budu dál podnikat výpravy. Tam a zpátky.

Mám souseda. Jednoho. Jen my dva na malém venkovském letišti pár mil od hor. Cvičné letiště, okolo kterého vyrostla hrstka domků pro lidi, co by bez svých letadýlek neusnuli, jako golfisté žijí na golfovém hřišti. V papírech ke starému nákladáku, který už nejezdí, má ten chlap jméno Bangley. Bruce Bangley. Vylovil jsem je z přihrádky, když jsem hledal tlakoměr na pneumatiky, co bych mohl vozit v Bestii. Adresa ve Wheat Ridge v Coloradu. Já mu ale neříkám jménem, a k čemu taky, když jsme tu jen my dva. Jen my dva v okruhu minimálně osmi mil. Tak daleko se totiž táhnou prerie k prvním jalovcovým hájům na úpatí hory. Říkám mu jen Nazdar. Nad jalovci roste dubové houští a ještě dál zčernalý les. Nebo spíš hnědý. Umořený od hmyzu a sucha. Řady

stromů, co se kymácejí jako tisíc koster a kvílejí jako tisíc duchů, jsou mrtvé, ale ne všechny. Jsou tu i kusy zeleného lesa a ty já mám nejradši. Fandím jim i tady na pláních. Jedu, jedu, jedu, rostu, rostu! To je náš bojový pokřik. Volám ho z otevřeného okénka, když prolétám nízko nad nima. Ty zelené fleky jsou rok od roku větší. Život je houževnatý, když se drobátko povzbudí. Přísahal bych, že mě slyší. Mávají na mě, komíhají těma svýma opeřenýma rukama sem a tam, hezky podél těla, a připomínají ženy v kimonu. Malé krůčky nebo vůbec žádné, zamávat a pak ruce připažit.

Když to jde, chodím nahoru pěšky. Za zelenějšími lesy. To zní směšně, když to jde. Ne že bych měl tak plný diář. Chodím se tam nadechnout. Jiného vzduchu. Je to nebezpečné, přival adrenalínu, bez kterého nevydržím. Viděl jsem losí stopy. Ne staré. Třeba tu ještě jsou, losi. Bangley tvrdí, že to není možný. Ale je, jen jsem nikdy žádného neviděl. Spoustu jelenů, to ano. Vezmu winchestrovku, zastřelím laň a vleču ji zpátky ve skořepině kajaku, kterému jsem uřezal sedátko, takže mám saně. Moje zelené saně. Vydrželi jen jeleni a s nimi králíci a krysy. A taky tráva, sveřep, a to snad stačí.

Než se vydám nahoru, obletím dva okruhy. Jednou za světla, podruhé za tmy s brýlemi. V nich člověk docela pěkně vidí i mezi stromy, když nejsou moc obrostlé. Místo lidí jsou v nich vidět pulzující zelené stíny, i když spí. Lepší je si to zkontrolovat. Pak zamírím na jih a východ a znovu se vrátím od severu. Poodletím tak na třicet mil, pěšky aspoň den cesty. Všude rovina, samé pláně a šalvěj a tráva a astry a staré farmy. Hnědé kruhy polí jako otisky berel se slévají s prérií. Živé ploty a větrolamy, polovina stromů zpřerážejí

ných od větru a pár ještě zelených, na mokřinách nebo podél potoka. Pak všechno povím Bangleymu.

Prázdné saně těch osm mil utáhnou za dvě hodiny, pak už jsem krytý. Zpátky se zvěří je to ale dlouhá cesta. Holou plání. Od půli cesty mě kryje Bangley. Pořád ještě máme vysílačky, které se pořád ještě dobíjejí solárními panely. Japonské, kvalitní. Bangley má ostřelovačskou pušku CheyTac ráže 0,408 nachystanou na plošině, kterou si postavil. S dálkoměrem. Mám kliku. Je magor do zbraní. A pořádněj. Tvrdí, že na míli sundá chlapa. Už se mu to povedlo, párkrát jsem ho viděl. Loni v létě střílil holku, která mě honila po pláni. Mladou holku, strašáka. Slyšel jsem ránu, zastavil se, nechal saně sáněma a vrátil se. Ležela tam rozhozená na balvanu, místo pasu díru, skoro přervaná vejpůl. Hrudník se jí ztěžka zvedal, lapala po dechu, hlavu pootočenou na stranu, jedním jasným černým okem se na mě dívala, beze strachu, jen tak nějak tázavě, s palčivou otázkou, jako by po všem, co už viděla, tomuhle nedokázala uvěřit. Asi tak. Jako že kurva proč?

Na to jsem se zeptal Bangleyho, Proč, kurva.

Bejvala by tě chytila.

No a? Já měl bouchačku, ona kudličku. Beztak na obranu přede mnou. Třeba jen chtěla jídlo.

To je možný. Anebo by tě taky v noci podřízla.

Hleděl jsem na něj, jak daleko dopředu uvažuje, až do noci. Prokrista. Můj jediný soused. Co mu mám říct? Není to poprvé, co mi zachránil zadek. Je to jeho práce. Já mám letadlo, takže dělám oči, on má zbraně, takže dělá svaly. Ví, že vím, že to ví: on neumí létat, já nemám žaludek na zabíjení. Kdyby to bylo jinak, zbyl by nejspíš jen jeden z nás. Nebo ani jeden.

Taky mám Jaspera, syna Daisy, a ten je skvělý jako poslední varování.

Takže když nás omrzí králíci a okouni z jezera, sháním vysokou. Hlavně ale chci jít tam nahoru. Je to tam jako v kostele, ten posvátný chlad. Mrtvý les se kymácí a šeptá, zelený les je samý vzdech. Pižmovitý pach jeleních loží. Potoky, u kterých se vždycky modlím za pstruha. Aspoň jednoho mrzáčka. Jednoho frajera, co přežil a jeho zelenavá silueta teď pluje v zeleném stínu kamenů.

Osm mil pláň k úpatí hory, k prvním stromům. To je náš perimetr. Naše bezpečná zóna. To mám za úkol já.

On tím pádem může soustředit palebnou sílu na západ. Takhle totiž Bangley mluví. Protože na všechny strany se táhne rovina tak na třicet mil, což je víc než den cesty, kdežto na západ je to k prvním stromům jen pár hodin. Deset mil jižně od nás žijí rodiny, ale ty nám nevadí. Já jim tak říkám, rodiny. Je to asi třicítka mennonitů s jakousi krevní poruchou, která se rozšířila po chřipce. Jako mor, ale postupuje pomalu. Něco podobného jako AIDS, řekl bych, možná nakažlivější. Děti se s ní už rodí, oslabuje je, jsou nemocné a každý rok některé z nich umře.

Ten perimetr je náš. Leda by se tu někdo schovával. Ve starých statcích. V šalvěji. Ve vrbách podél potoka. Nebo ve vyschlém korytu s podemletými břehy. Jednou se mě na to zeptal: jak to vím. Jak vím, že v našem perimetru nikdo není, že se neskrývá někde v prázdné krajině a nečhá na nás? Jenže já toho vidím hodně. Znam to tu ne jako svoje boty, to by bylo moc jednoduché, ale jako knihu, kterou jsem četl, znovu a znovu, bezpočtukrát, možná jako někte-

ří staří lidé Bibli. Poznal bych to. Větu tam, kde nemá být. Mezeru. Dvě tečky tam, kam patří jen jedna. Určitě.

Vím to, říkám si: jestli umřu – žádné jestli –, bude to na výpravě na horu. Cestou přes pláň s naloženými saněmi, dostanu šípem do zad.

Je to dávno, co mi Bangley dal neprůstřelnou vestu, jednu z mnoha, co má. Vlastní všechny možný voloviny. Tvrdil, že zastaví kulku z pistole nebo šíp, ale u pušky prý záleží, jestli budu mít kliku. Přemýšlel jsem o tom. Kromě rodin bychom měli být jediné živé duše přinejmenším na stovky čtverečních mil, jediní, kdo přežili, takže kliku nejspíš mám. A tak vestu nosím, protože je v ní teplo, jen v létě většinou ne. Když ji mám na sobě, je mi, jako bych na něco čekal. Stoupl bych si na nástupiště a čekal na vlak, který už bůhvíkolik měsíců nejel? Snad. Někdy mi to tu všechno připadá přesně takhle.

Na začátku jsem měl Strach. Tou dobou už to nebylo ani tak z chřipky, to už jsem chodil a mluvil. Moc jsem toho sice nenapovídal, ale na těle jsem byl zdrav – a jestli i na duši, to nechám na vás. Celé dva týdny horečky, tři dny dokonce mezi čtyřiceti a jednačtyřiceti stupni, vím, že mi to uvařilo mozek. Encefalitida nebo tak něco. Horkost. Myšlenky, co dřív zapadaly na místo, jedna vedle druhé jako doma, byly najednou zmatené, nejisté, v depresi, jako ti chundelatí norští poníci, co je jeden ruský profesor přestěhoval na Sibiř, četl jsem o tom. Snažil se obnovit dobu ledovou, spoustu trávy a fauny a taky pár lidí. Kdyby věděl, co se žene, našel by si jiný koníček. Polovina poníků po-

chcípala, řekl bych, že steskem po skandinávských lesích, a druhá polovina se potloukala po výzkumné stanici, žrala oves a tak jako tak hynula. Tak to bývá i s mými myšlenkami. Když jsem ve stresu. Když mě něco trápí a nechce to přestat. Jsou moc dobré, ty moje myšlenky, fungují, ale často mi připadají nepatřičné a jsou trochu smutné, někdy si říkám, jestli nemají být deset tisíc mil odsud v krajině s milionem čtverečních mil studených norských smrčín. Někdy své myšlenky podezírám, že mi vezmou roha někam do křoví. Snad to není mozkiem, snad je to normální vzhledem k tomu, kde jsme.

Ať je v tom pořádek: uběhlo devět let. Chřipka zabila skoro všechny, o další se pak postarala krevní porucha. Ti, kdo zbyli, jsou většinou Nehodní, proto spím na pláni, proto denně hlídkuju.

Na zemi jsem začal spát kvůli útokům. Přeživší si snad vybírali podle mapy. Široký potok, jasně. Takže voda, jasně. Bude tam i palivo, jasně. Když je to bývalé letiště, jasně. Každý, kdo si kdy něco přečetl, věděl, že moje letiště bylo příkladem udržitelného zásobování energií, jasně. Všechny domy s panely a taky PSZ běžely povětšinou na vítr. Jasně. PSZ znamená Provozovatel stálé základny. Klidně by se mohlo říkat Lidi, co mají letiště. Kdyby věděli, co nás všechny čeká, určitě by všechno tak nekomplikovali.

Vetřelci přicházeli většinou v noci. Po jednom i ve skupinách, ozbrojení loveckými puškami a noži se jako můry slétali ke světlu na verandě, které jsem nechával rozsvícené.

Na domě, ve kterém nespím, mám čtyři šedesátiwattové panely, takže jedno ledkové světlo vydrží svítit klidně celou noc.

Nebyl jsem uvnitř. Spal jsem pod dekou na pláni za náspem asi sto metrů od domu. Je to bývalé letiště, všude kolem je rovina. Jasperovo tiché zavrčení. Jasper je kříženec australského honáckého psa a má výborný nos. Budím se. Pípnu Bangleymu vysílačkou. Pro něj to je sport, řekl bych. Čistí si tím hlavu, jako já v horách.

Byl to vysoký násep, původně velká hromada hlíny, kterou jsme ještě zvýšili. Dalo se za ním stát vzpřímeně. Bangley se přiloudá blíž a schoulí se na vršku vedle mě. Já už se mezitím dívám nočními brýlemi a cítím jeho sípavý dech. On má taky brýle, dokonce asi čtvery, ty svoje mám od něj. Jednou říkal, že při tom, jak často je používáme, vydrží diody tak deset, možná dvacet let. Co bude pak? Loni jsem oslavil čtyřicetiny. Jasper dostal játra (srnčí) a já snědl plechovku broskví. Pozval jsem i Melissu, přišla, jak to má ve zvyku, s šepotem a zachvěním.

Za deset let už nebude palivo použitelné ani s aditivem. Za deset let bude po všem. Možná.

Většinou, zvláště když vyjde měsíc nebo svítí hvězdy a je nachumeleno, Bangley brýle ani nepotřebuje. Má červenou tečku, tu namíří na pohybující se siluety nebo na ty, co stojí, krčí se, šeptají, namíří ji na stín u staré skládky, umístí červenou tečku na trup. *Prásk*. Nikam nespěchá, naplánuje si sekvenci, *prásk prásk prásk*. Těsně předtím mu dech ztěžkne, ještě trochu víc zasípá. Jako by se chystal někoho ojetat, a vlastně to tak je.

Sedm lidí, to byla zatím největší skupina, co jsme tu měli. Bangley ležel vedle mě a já slyšel, jak si potichu počítá. Do prdele tmavýho, zamumlal a zachichotal se, jako to dělá,

když je nespokojený. Myslím ještě mnohem nespokojenější než normálně.

Higu, zašeptal, budeš se muset zapojit.

Mám poloautomatickou AR-15, umím to s ní, dostal jsem k ní i noční optiku. Vrháme se do boje.

Vystřelil jsem.

První salvu přežili tři, pak začala naše první bona fide přestřelka. Jenže oni neměli noční brýle a neznali terén, a tak to netrvalo dlouho.

A od té doby nocuju venku. Nesměl jsem se nechat uvěznit v domě. Jako drak, co spí na hromadě zlata. Já ne. Držím se hezky daleko.

Po druhém létě jich začalo ubývat, jako když se utáhne kohoutek, kap kap. Možná tak jeden vetřelec za čtvrt roku, pak nikdo. Skoro rok ani noha a pak banda čtyř desperátů, co s námi skoro zametli. Tou dobou jsem začal lítat pravidelně, byl to můj úkol.

Teď už na zemi spát nemusím. Máme svůj systém, máme jistotu. Strach je jako vzpomínka na zvracení. Nepamatujete si, jak zlé to bylo, jak jste si říkali, že byste radši umřeli. Ale já ano. Spím na zemi. V zimě pod hromadou dek, dohromady váží snad deset kilo. Mám to rád. Nikdo mě nezažene do úzkých. Pořád spím za náspem, pořád nechávám svítit na verandě, Jasper se mi pořád tulí u nohou, pořád pošťkává, když se mu něco zdá, pořád se chvěje pod vlastní dekou, ale mám dojem, že už je skoro hluchý a jako hlídací pes k ničemu. To ale Bangleymu neřekneme. U něj člověk nikdy neví. Nedává na sobě nic znát. Třeba ani nemá rád maso, co mu dávám, kdo ví. Podle něj má všechno svůj užitek.

Míval jsem knihu o hvězdách, ale už ji nemám. A paměť mi sice slouží, ale hvězdná tedy není, ha ha. A tak jsem si souhvězdí vymyslel. Mám Medvědici i Kozoroha, jen možná jinde, než mají být, mám souhvězdí i pro zvířata, která dřív žila a která znám. Jedno souhvězdí mám i pro Melissu, v zimě stojí nade mnou, je vysoká a jakoby se usmívá a dívá se na mě. Shlíží na mě a já mám ojiněné řasy a ve vousích bílé chmýří. Jedno souhvězdí mám i pro malého andílka.

Bydleli jsme s Melissou u jezera v Denveru. Jen sedm minut od centra, od velkého knihkupectví, restaurací a kin, líbilo se nám tam. Z velkého okna v malém domku bylo vidět trávu, vodu a hory. A husy. Jedno hejno hnízdilo přímo u nás a na podzim a na jaře ve velkých věčkách přilétaly černokrké bernešky, mísily se s místními, možná se s nimi pářily, a pak letěly dál. Vzlétaly v hučivých vlnách. Rozeznal jsem je od sebe, ty naše a cizí, nebo jsem si to aspoň myslel.

V říjnu nebo listopadu jsme si je na procházkách před jídlem navzájem ukazovali. Já Melissu neustále opravoval. Šílela ze mě. Byla hrozně chytrá, ale husy neznala jako já. Nikdy jsem si o sobě nemyslel, že jsem bůhvíjak chytrý, ale spoustu věcí cítím v kostech.

Když jsme si dovezli malého Jaspera, tak mě v tom utvrdil. Proháněl divoké husy, ty byly plaché, a zlé místní nechával být. Aspoň jsem měl takovou teorii.

Děti jsme neměli, Melissa nemohla. Byli jsme kvůli tomu i u doktora. Nabízel nám nějakou léčbu, ale my jsme odmítli. Stačili jsme si navzájem. Pak jako zázrakem otěhotněla. Zvykli jsme si na sebe a já měl dojem, že nikdy nikoho

nebudu milovat víc. Sledoval jsem ji, jak spí, a říkal jsem si, Miluju tě jako nic na světě.

Někdy tou dobou jsem byl s Jasperem na rybách na Sulphur Creeku a najednou mi došlo, že víc toho už nesnesu. Připadalo mi, že mi pukne srdce. Puklé srdce, to je něco jiného než zlomené. Jako když nedokážete pojmout tu obrovskou krásu. A nejen to, nejen krásu. Ten pocit, že tam zapadám. Ta malá zátočina plná hladkých kamenů, šikmá skalka. Vůně smrků. Malý duhák tiše kroužící v černé tůni. A není třeba ani děkovat. Stačí jen být. Jen rybařit. Jen se brodit potokem, zmáčet se, prochladnout, všechno to k sobě patří. A ke mně.

Melissa, stejný okruh. Ale jiná než já, protože jsme každý dostali svou duši. Jako bych ji mohl opatrně držet v hrsti, nést ji, opatrně opatrně, krajinu nemůžu, kdežto ji ano, a přitom možná celou dobu držela ona mě.

Nemocnice svatého Vincenta byla hned na druhém břehu jezera. Přistávaly tam oranžové vrtulníky. Ke konci jsme mluvili o tom, že bychom odletěli na západ, ale bylo pozdě a nemocnice byla kousek, a tak jsme jeli do nemocnice. Do jedné z budov, co zabrali. Plnili je mrtvými.

Bangley se zjeví zničehonic. Zrovna měním olej. Mohl by zaklepat na ocelový plášť, ale to on ne, baví ho působit mi infarkt. Zjeví se vedle mě jako duch.

V čempak se to tu vrtáme?

Prokrista, kdo bude lítat na hlídku, když mě trefí šlak?

Někoho bysme našli, no ne? Dáme si inzerát do novin.

Kření se až k očím, které se nikdy neusmívají.

Bez tak bych s tím krámem taky dovedl lítat.

Tohle občas říká. Je to jako varování. Před čím? Kdyby chtěl tenhle vídrholec pro sebe, zařídil by se podle toho. Už dávno.

Jasper se vzbudí na zaprášené dece a zavrčí. Bangleyho nesnáší, leda když se zničehonic objeví vetřelec, to drží basu. Je týmový hráč. Jednou Jasper chňapl Bangleymu po ruce, když přišel, a on vytáhl pistoli velkou jak pánvička a namířil a já zařval. To bylo jedinkrát. Řekl jsem, Zastřelíš toho psa a všichni zhebneme.

Bangley zamrkal, zase se tak křenil. Jak to myslíš, že všichni zhebnem?

Hlídkuju ze vzduchu, jinak bysme perimetr nezabezpečili.

To slovo. Jako jediné šlo na cíl. Skoro jsem viděl, jak mu vniklo do ucha a pak trubičkami do mozku. Perimetr. Jinak bysme ho nezabezpečili. Zamrkal. Zaskřípal zubama. Páchl. Jako stará krev, když vyvrhneš jelena.

Jedinej důvod, proč ještě žiju. Jak bych tu asi přežil sám?

A tak bylo dohodnuto. Bez vyjednávání. Od té doby o tom už nepadlo ani slovo. Já lítal. On zabíjel. Jasper vrčel. Navzájem jsme se nechávali na pokoji.

Jak jsem říkal: vyměňuju takhle olej v Bestii a on se vedle mě zjeví jako duch.

Proč navštěvuješ ty druidy? povídá.

Nejsou to druidi, ale mennoniti.

Odfrkne si.

Odložím klíč na montáž olejového filtru. Položím ho na bednu s vercajkem. Vezmu plombovací kleště.

Bangley zůstane stát. Cítím ho dřív, než ho vidím. Protáhnou drát dírou v přírubě filtru a zakroutím ho kleštěmi. Je to pojistka. Drží filtr, kdyby něco. Všechno podle předpisů FAA. Přece nechci, aby se filtr uvolnil, odpadl a mně se uprostřed letu vylil olej a rozerval se mi motor. Nebylo by to poprvé. Všechna nařízení FAA prý vycházejí ze skutečných nehod. Takže tenhle drátek o průměru 0,032 je dost možná pomníček nějakého pilota. A třeba i jeho rodiny.

Bangley se rýpe v zubech dřevěnou třískou a dívá se na mě. Na bedně s náradím leží hadr ze starého trika. Potisk je omšelý, ale vidím řady ušmudlaných růžových ženských postaviček: velká prsa, malá prsa, všechny možné tvary, a pod tím „melouny“, „broskve“, „hrušky“, „švestky“, „rozinky“ a nahoře velkým písmem „Cabo“. Než po hadru sáhnou a všechno ještě jednou utřu, přečtu si všechno to ovoce. Bodnutí bolesti. Jen tak. Složit. Obrázek. Máme to v sobě zakořeněné. Dva obloučky nebo kroužky nakreslených prsou dokážou probudit vzpomínku, zdvihnout teplotu, přinést změnu, stáhnout žaludek a zabrnět ve slabinách. Připadá mi to zvláštní. Zalapám po dechu, chvíli stojím a vydýchávám se.

Melissa měla kantalupy.

Cabo je na konci devět set mil dlouhého poloostrova. Nejspíš spousta ryb. Jestlipak tam taky někdo přežil jako já, mění na zchátralém maloměstském letišti olej v prastaré maule, denně lítá na průzkum a místo hadru používá kus trička s nápisem „Na lyže do Colorada“? Večer chytá ryby z nějakého polorozpadlého mola, které ještě páchne dehtem? A říká si, Jaké to asi je, lyžovat?

Proč na tričkách z Colorada nikdy nebyly kozy? zeptám se Bangleyho.

Starý Běčko nemá moc smyslu pro humor.

Dojdu k severní stěně hangáru a sundám z hromady bednu oleje Arrowshell. Postavím ji na dřevěnou stoličku. Sluneční světlo ustupuje po betonové podlaze k otevřeným vratům. Bangley má u pasu svůj obří kvér. Ve dne v noci. Jednou šel k túni v potoce, že zaháčkuje sumce, a vtom se z olivovníků vynořil fousatý chlap velký jako medvěd a vrhl se na něj. Bangley povídal, Prostřelil jsem mu tu jeho zarostlou palici. Zpátky dotáhl celou nohu, byly na ní troje potřhané kalhoty a ovázaná bota. Levá. Hodil ji na zem před hangárem.

Pro psa, řekl. Naštvanéj. Neudělal jsem, co jsem měl. Pro něj. Nezajistil jsem perimetr.

Proč navštěvuješ ty mormony? povídá znovu. Dělá si ze mě prdel. Když je nasranej, stojí rovně jak fošna a jen se tak trochu naklání dopředu.

Odklopím jednu chlopeň kartonové krabice s motorovým olejem. Je pořádně přilepená, musím ji odrhnout, pak na druhé straně, čtyři řady po třech litrovkách. Po straně každé vysoké obdélníkové lahve voskovitý průsvitný proužek, aby bylo vidět hladinu, připomíná mi kalhoty od smokingu. Jeden proužek paspulky. Dvanáct malých svatebních hostů.

Jak víš, že je navštěvuju?

V Bangleym se vztek vzmáhá postupně, tlak v něm roste jako v sopce. Žíly na nose mu zřívají. Myslím, když je vzteklejší než normálně. Je jako sopka v Ekvádoru, co neustále hrozí výbuchem, i když má špičku schovanou v mračích jako každá jiná hora.

Dohodli jsme se, řekne. Seismologové v geologickém ústavu nebo kde pozorují na grafu hrozivé výkyvy. Jistá žíla na čele, těsně pod štítkem maskáčové čepice Ducks Unlimited, mu začne pulzovat.

Ne, ty ses dohodl. Sám se sebou.

Přes čáru. Tohle je přes čáru.

Děláš, jak kdybys tady tomu velel.

Takhle bych s Bangleyem mluvit neměl. Vím to, hned jak to vyslovím. Jen mám dost toho jeho přístupu, k smrti dost. Skřípe zubama, čelist mu jede sem a tam.

Odložím trychtýř, vlastně jen starou flašku přeříznutou napůl, zpátky na ostatní lahve. Otočím se k němu.

Hele, Bangley, uklidni se. Dáš si colu?

Každé dva měsíce přistanu na vyklizeném bulváru v Commerce City a naberu deset beden oleje. Jednou jsem cestou objevil kamion s coca-colou. Vždycky vozím čtyři basy, dvě pro něj a dvě pro sebe. Basu spritu pro rodiny, o té mu neříkám. Většina plechovek je spoustkrát přemrzlá a popraskala, ale plastové lahve vydržely. Bangley ty svoje vždycky vypije mnohem dřív než já.

Oba nás zabiješ. Dohodli jsme se.

Donesu mu colu. Tumaš, klídek. Nerozčiluj se, není to dobrý na srdce.

Měl arteriosklerózu. Má. Jednou řekl, Jsem časovaná bomba. To mi teda nemusel říkat.

Otevřu ji, takže nemá na vybranou. Když praskne plomba na víčku a zasyčí to, Bangley sebou cukne, jako že další cola pryč, zase je na světě o jednu míň.

Na.

Higu, ty nás zabiješ. Napije se, nemůže si pomoci. Vidím, jak ji polyká, od hrdla po mohutnou hrud'

Přinutí se přestat, než vyprázdní celou lahev. Stačí zakašláni, ucedí. Tak to říkali ke konci. Už se to nemusí přenášet krví.

Výměnou tělních tekutin. Já žádnou mennonitku nešukám.

Kašel, to jsou tělní tekutiny. Kapička ti přistane v oku. Otevřeš pusu a chceš něco říct.

To snad není prokázaný.

Copak na tom kurva záleží, jestli je to prokázaný? Dostal ses až sem a teď máš zhebnout na krevní poruchu?

Až sem. To si říkám jen v duchu. Až sem. Bangley a Jasper a strava bez tuku. No jo.

Nemůžeš rozhodovat i za mě, Higu.

Nadechnu se.

Všechno, co děláme, je riskantní. Čas od času prostě potřebují pomoci.

Proč? Kurva proč? Mají co, dva tři roky? Maximálně pět. Když budou mít kliku. Každých pár měsíců někdo z nich umře. Poznám to, jsi vždycky skleslej. Proč? Kvůli vředům, vyrážce, kašli a pálení?

Jsou to lidi. Snaží se zůstat naživu, ze dne na den. Třeba to někdo z nich přežije. Říkalo se, že někdo přežil.

Pořád se naklání dopředu, žíla na čele mu pořád pulzuje, ve strništi na bradě kapka coly.

Nijak nás neohrožují, Bruci.

Při zvuku svého křestního jména vyvalí oči. Nikdy mi ho neřekl, vždycky to bylo jen, Já jsem Bangley, ale jak jsem říkal, oslovuju ho tak málokdy.

Rodiny vědí, že si mají držet odstup. Naučil jsem je to. Jedinkrát se nezachovaly agresivně a projevují nám jen vděčnost, takovou trochu trapnou vděčnost, když jim spravím čerpadlo nebo jim ukážu, jak vyrobit vrš do potoka. Pravda je, že to dělám pro sebe stejně jako pro ně: něco ve mně taje. Něco, co skoro zamrzlo.

Bangley jezdí čelistí, dívá se na mě. To poslední – jako bych to řekl plynou japonsky, celý odstavec a nakonec mírná úklona. Jako že zaprvé, nechce se mu věřit, co jsem to řekl, a zadruhé, ani zbla mi nerozumí. Psychologické a duchovní řeči ho nechávají, jak to říct, víc než chladným.

Jednou jsem se ho zeptal, jestli si myslí, že je na světě něco víc. Pili jsme dvě vzácné lahve coly na verandě mého domu, do kterého nikdy nechodím, pod žárovkou, kterou nechávám přes noc svítit, aby přitahovala vetřelce jako hmyz. Byl večer a říjnové slunce se sklánělo k horám. Jako stárnoucí manželé, co si užívají podvečerní pohodičku. Dvě oprýskaná proutěná křesílka skřípěla, když jsme si poposedli. Jeho křesílko se rozvzalo do rytmu, když vzpomínal, jaké to bylo, sedět v houpacím křesle. To bylo jedinkrát, co pamtuju, že by zmínil svůj dřívější život. Vyrůstal v Oklahomě. To mi řekl.

Je to jinak, než si myslíš, dodal. Dlouhý povídání.

Nic víc. Trochu záhadný. Já jsem si vlastně ani nic nemyslel. On se nikdy nepouštěl do dlouhého vysvětlování. Přesto se zdálo, že ve vzájemné důvěrnosti jsme dělali obrovské pokroky.

Řekl jsem mu, že jsem pracoval na stavbách.

Na jakých stavbách?

Hrázděné zdivo, vepřovice. Různý věci na zakázku. Taky jsem napsal knihu.

Knihu o stavění domů.

Ne. Malou knížku. Básničky. Nikdo to nikdy nečetl.

Děláš si prdel? Rozvázně si lokl coly, a jak lahev skláněl zpátky, díval se na mě a díval se dál, když si ji postavil na stehno, jako by mě najednou viděl v jiném světle, jen nebylo jasné, jestli v lepším, nebo horším. V novém kontextu.

Sem tam jsem psal do časopisů. Většinou o rybaření, outdoorových věcech.

Tváří se mu mihla úleva, jako když vítr odvane stín mra-ku. Skoro jsem se rozesmál. Úplně jsem viděl, jak mu to v hlavě šrotuje: Uf, outdoorový věci, Hig není buzna.

Jako kluk jsem chtěl být spisovatelem. Skvělým spisovatelem. Přes léto jsem dělal na stavbách, stloukal trámovi. A bylo to. Jako spisovatel se člověk těžko užíví. Navíc jsem nejspíš nestál za moc. Oženil jsem se, koupil si dům. A tak dále a tak dále.

Dlouhý povídání, řekl jsem.

Bangley držel lahev oběma rukama v klíně. Trochu se hrbil, možná vzpomínal. Najednou vypadal, jako by jeho duše ustoupila do bezpečné vzdálenosti. Díval se. Zdátky. A pořád se houpal na židli, co nebyla houpací.

Dlouho jsme mlčeli. Slunce se dotklo jednoho z vyšších vrcholků a pomalu se roztékalo, jako krvavý žloutek. Přesně v tu chvíli se zvedl vítr a suché hvězdnice zašustily. Chlad.

Zeptal jsem se ho, jestli ho někdy napadlo, že na světě jde o víc než jen přežívat ze dne na den. Hlídkovat, spravovat

letadlo, pěstovat těch našich pět druhů zeleniny, chytat do pasti králíky. Prostě na co čekáme?

Krik krik jeho židle přestalo. Ztuhl jako predátor, který právě navěštil kořist. Blízko. Jako by se vzbudil.

Co jsi to říkal?

Jestli jde o víc. Ze dne na den.

Čelist sem a tam, zemité oči mu ve slábnoucím světle zesedly. Jako bych to přepískl.

Musím jít, řekl. Vstal. Zahákl si palec do kapsičky u flanelové košile, vylovil víčko a našrouboval ho na lahev. Když scházel z verandy, patou prolomil prasklý schod.

To bylo druhý rok, řekl bych. Takže teď v hangáru vím, že když si budu vylívat srdce, nemůžu čekat pochopení. S Bangleym většinou jen přemýšlím o všem, co bych neměl nikdy říkat.

Načnu litrovku s olejem, zvrátím ji do trychtýře a uložím ji do jejího dvojčete. Nechám vykapat. Obrátím se k němu.

Kdo ví, třeba budeme jednou potřebovat my je. To nemůžeme vědět.

Ha. Zakašlání, pohrdavé a přezíravé. Ani náhodou, Higu. Leda jako pohřební četou.

On už je všechny pohřbil, přál si to. Všichni po smrti.

Chceš zůstat poslední? Nebylo by ti o nic líp. Jedině člověk na celém světě, krucinál.

Jestli se to tak vyvrbí. Pořád lepší než ta druhá možnost. Ale nic, dám na tebe bacha. Naklonil lahev a sledoval mě přes ni.

Když říkal druhá možnost, myslel, že všichni pomřeme. Aspoň myslím. Neřekl jsem to. Že jednou vlezu do Bestie a poletím na západ, pořád dál.

Ani na to nemysli, řekl.

Na co?

Na to, na cos myslel. Žádný jiný bezpečný místo tu není. Možná na celý planetě. Máme perimetr, vodu, elektriku, jídlo, palebnou sílu. Kousek odsud jsou hory, kdyby začala docházet zvěř. Žádný rozpory, žádná politika, protože jsme tu jen ty a já. Žádný rozbroje nás nerozdělí. Jako mormony a všechny ostatní, co už to mají za sebou. Když si to nebudem komplikovat, tak přežijem.

Zakření se.

Kluci z vesnice přežijou všechno.

Jeho oblíbená věta.

Dívám se na svého jediného kamaráda na světě. Aspoň myslím, že je to můj kamarád.

Tak ať nás nezabiješ, řekne a odejde.

Ale když chtějí, stejně letím. Vyrázím na západ k horskému úbočí a pak na jih. Podle řady stromů podél řeky. U přehra-
dy a komínů elektrárny se obrátím zase na severozápad. Mennonité žijí u potoka. Na staré krocaní farmě. Osm ple-
chových hal ve dvou řadách po čtyřech, diagonálně, jako zaparkovaná auta. Řada vysokých stoletých stromů jako větrolam a další v hloučku, uprostřed kterého vykukuje as-
faltová střecha velké cihlové budovy. Potok vtéká do dvou rybníků. V jednom jsou vidět lodě, prázdná kánoe. Jižně od hal solární panely a dva větrné mlýny, jeden mechanický na čerpání vody. Proto sem vlastně přišli.

Na dvoře, na mýtině, desetimetrový stožár, vlajka dávno pryč, možná jim chyběla deka pro dítě. Když potřebují po-

moc, vytáhnou na stožár potřhané červené spodky. Signál a větrný rukáv zároveň. V silném větru roztáhne ruce i nohy jako tělo bez hlavy.

Přistanu na rovné prašné příjezdové cestě, která odbočuje ze staré silnice na západ. Na konci cesty přidrátovali ke dvěma sloupkům plechovou ceduli s červenou lebkou a zkříženými hnáty a nápisem POZOR, MÁME KREVNÍ PORUCHU. Cesta se zaplavuje, je plná výmolů. Občas vezmou lopaty a díry zasypou. Údržba jim moc nejde, většinou jsou na ni moc slabí, ale přistávací dráhu mají v pořádku. Skoro vždycky silný boční vítr, dejme tomu tři sta třicet stupňů. Nakloním Bestii a klesám šikmo, skoro bokem k dráze, levé křídlo nízko, čumák nasměrovaný na jih, a až v poslední chvíli ji srovnám. Děcka na dvoře poskakují, z dvou set stop vidím, že se smějí, to jsou jediné chvíle, kdy je vidím se smát.

Jasper dřív dokázal vyskočit do kokpitu, teď už ne. Čtvrtý rok jsme se pohádali. Vyndal jsem přední sedadlo pro cestujícího, abych letadlo trochu odlehčil a měl místo na náklad, a místo něj jsem položil flanelový spacák potištěný obrázkem muže, co pořád dokola střílí bažanta a před sebou má psa, který krásně vystavuje. Nevím, proč jsem to neudělal dřív. Ten pes nevypadá jako Jasper, ale stejně. Donesl jsem ho tam. Položil jsem ho na obrázky muže se psem.

Ty a já v jiném životě, povídám mu.

Lítá rád. A s Bangleym bych ho samotného stejně nenechal.

Když jsem vyndal sedadlo, byl celý sklíčený. Nemohl si sednout a dívat se ven. Ví, že nesmí překážet u pedálů směrovky.

Jednou fouklo, on na ně sklouzl a skoro nás zabil. Vyrobil jsem takový deseticentimetrový dřevěný plůtek, jenže pak jsem ho zase vyhodil, protože Jasper ho očuchal, vyskočil ven a prostě odmítl letět, bez prdele. Urazilo ho to. Všechno dohromady. Dřív jsem kvůli rachotu motoru a proudu vzduchu od vrtule nosil sluchátka, i když nebylo s kým mluvit vysílačkou, jen na zmírnění hluku, ale měl jsem strach i o Jaspera, a tak jsem mu vyrobil vlastní ochranu, takovou jakoby helmu, ale nedržela mu na hlavě. Proto je teď nejspíš skoro hluchej.

Když jsem letěl pro olej atd., položil jsem spacák na hromadu beden, aby se mohl dívat ven.

Vidíš? povídám mu. Aspoň polovinu času to máš dobrý. To je lepší, než může čekat většina z nás.

Stejně mu to připadalo jalový, bylo to znát. Vůbec se neradoval. Takže teď když letím jen tak, ne pro náklad, což je většinou, přišroubuju sedadlo nazpátek, zabere to jen pár minut. A času máme dost, že jo. Poprvé se zase posadil zpřímá a podíval se na mě, jakože, Proč ti to trvalo tak dlouho? Pak se vážně podíval dopředu, mračil se jako kopilot. Hned měl lepší náladu, bylo to doslova hmatatelný.

Stárne. Nepočítám roky. Nenásobím sedmi.

Psi se chovali na všechno možné, dokonce i na lov ryb, tak proč ne na to, aby žili dýl, stejně dlouho jako člověk?

Jedna divná věc: GPSka pořád funguje. Satelity, vojenské nebo jaké, rotují nad námi a říkají nám, kde jsme, pořád vysílají signály, triangulují mou polohu, malý garmin přidělaný na kniplu mě pořád varuje, když si myslí, že jsem se příliš přiblížil k horskému hřebeni.

Vždycky jsem moc blízko úbočí. To taky souvisí s tím, že všechno skončilo: přestal jsem se bát, že mi selže motor. Na navigaci mám tlačítko Nejbližší. Někdo koumal. Řekne vám, kterým směrem a jak daleko je nejbližší letiště. Vyhodí seznam letišť, jejich identifikátory, vzdálenost, kurs, frekvenci věže. Dřív když jsem míval strach, tohle tlačítko bylo nejlepším přítelem pilota. Špatné počasí, nějaký problém, málo paliva, stiskl jsem tlačítko, objevil se seznam, stačilo jen vybrat a potvrdit a lup, měl jsem před sebou vektor. Nasměrovat šipku zpátky doprostřed oblouku. Jednoduchý jako facka.

Pořád se hodí, ale po devíti letech je spousta přistávacích ploch nepoužitelná nebo člověk musí vědět, kde je který půlmetrový výmol, a šikovně ho objet. Ta rychlost mě překvapuje. Jak rychle se všechno mění zpátky, na hlínu a trávu. Kdysi dávali v televizi takový pořad, jmenovalo se to *Život po lidech*. Viděl jsem všechny díly. Nahrával jsem si je. Uchvátilo mě to, ta myšlenka. Jak bude New York vypadat za tisíc let: mokřina, močál, řeka, lesy, kopce. Líbilo se mi to. Nevím proč. Bylo to vzrušující.

Taková rychlost. Protože je úžasné, jak rychle korodují ocelové nosníky, když na ně působí voda a vzduch, jak rychle kořeny všechno vyvrátí. Všechno se rozpadá. Jo, a ty přistávací plochy: možná vám to tak nepřipadá, ale pro asfalt je devět let dlouhá doba, když se neudrží, a pro člověka s uvařeným mozkiem taky. Mohl bych si sepsat seznam. Devět let je kurva dlouhá doba na následující:

Snášet Bangleyho.

Vzpomínat na improvizované chřipkové oddělení.

Stýskat si po manželce.

Myslet na ryby, ale nejít na ně.

Další věci.

Ale. Jednou večer mi na jih od Bennetu odešel válec. Letěl jsem nad městem, což čas od času dělám, ne moc nízko, jen abych viděl, a najednou. *Tap tap tap*, vibrace jako prase. Radši přistanu a podívám se na to, možná je to jen zanesená svíčka. Nepotřeboval jsem ani garmina, abych věděl, že letecká základna Buckley je kousek na západ, ani ne dvanáct mil. Naklonil jsem letadlo a klesal. Zlaté slunce mi svítilo přímo do očí, klepání bylo hlasitější, trochu znepokojivé, bylo by na pytel ztratit ložisko, od slunce jsem skoro neviděl, řídil jsem se podle levého chodníku, ještě sto stop po dosednutí jsem jel kurva rychle, na budíku asi sedmdesát, najednou prask, a být to přední podvozek, a ne levý hlavní, Bestie i já jsme byli na hadry. Jasper taky. Došel jsem dozadu. Díra byla hluboká tak po pás, skoro obdélníková, vypadala, jako by ji vyhrabali psouni malými lopatkami. Kurva. Moje záda. To cukání. Sedl jsem si a nohy svěsil do díry, Jasper si taky sedl a opřel se o mě, jak má ve zvyku, a koukl se na mě, jen na moment, zdvořile a dost ustaraně. Jak jsme tam tak seděli, připomnělo mi to jednu japonskou restauraci, kam mě vzala Melissa. Místo židlí, rohožek a polštářů tam měli takové jámy na nohy, falešnou podlahu pro prkenné Západany. Slunce vrhalo naše stíny tak půl míle po ploše. Při nárazu mi praskla podpěra. Tehdy jsem se naučil svářet a zjistil jsem, že to jde i na solární energii.

Seděl jsem s nohama v díře a vzal jsem se za ramena, zatřásl sebou a obořil se na sebe, Co to s tebou je? Připadá ti to jako hra?

Chvíli mi trvalo, než jsem si odpověděl.

Chceš to dneska přežít?

Ano.

Připouštíš, že budeš chtít přežít i zítřek? A další den třeba taky?

Ano.

Tak na to musíš metodicky. Nemáš nic, jenom čas.

A tak jsem si udělal průzkum. Vzal jsem mapu, říkáme jí lokální, a obletěl všechna letiště v okruhu sto mil. Byl jsem na Centennialu, v Colorado Springs, na letecké akademii, byl jsem na letišti Kirby, dřív Nebraska a byl jsem taky na Cheyenne. Všechny jsem je proletěl tak třicet stop nad zemí, v dobrém světle, a dělal jsem si poznámky. Nečekal bych, na kolika z nich by mě přistání zabilo. Na Crantonu jsme skoro umřeli, když jsem vzal průlet hodně nízko, rovnoběžně s ranvejí, a nějaký xenofob mi udělal do trupu pořádnou díru. Všiml jsem si toho, když náboj vylétl ven bočním okénkem. Tak jsem zjistil, že v Crantonu máme sousedy.

Takže tlačítko Nejbližší pořád funguje, ale zhruba polovička letišť už není k použití. Lepší přistát na starém poli. Dřív to znamenalo Nejbližší útočiště, teď to znamená Nejbližší možná smrtící past. To se taky hodí vědět.

Pořád sleduju vysílačku. Zvyk je železná košile. Každé letiště má svou frekvenci, aby se s ním dalo komunikovat, když nemá věž. Je důležité vědět, kde kdo je, když vzlétáte nebo vstupujete do letištního okruhu. Tedy bývalo. Každý rok došlo k nějaké kolizi. Neexistuje žádný dohodnutý způsob komunikace s letišti, ale máme tíšňovou frekvenci 121,5.

Takže když se blíží k letišti, přehodím na tenhle kanál. Když jsem od letiště tak šest mil, zavolám. Několikrát.

Loveland, tady Cessna 6333A, pět mil jižně, výška šest tisíc stop, směr Greeley. Opakuju. Nikdo? Jsem jediné letadlo, a nejspíš to tak bude navždy. Možná na jiné planetě v jiném vesmíru Cessnu znovu vynaleznou. Ha!

Směju se. Řičím smíchy. Je to docela morbidní. Jasper se s mírným psím pocitem trapnosti dívá stranou.

Mám sbírku básní od Williama Stafforda. Jediná věc, pro kterou jsem se vrátil: mé knihy básní. Noční přistání, bez elektřiny, potmě na parkovišti před supermarketem King Soopers, tak tisíc stop mezi nízkými auty, křídla šla přes ně, nikde žádné lampy. Odtamtud je to domů jen asi míli. Západně a jižně ohně, občas výstřely. Čekal jsem v letadle, pušku připravenou mezi nohama. Chtěl jsem vědět, jestli tu je někdo, kdo by tu půlhodinu, co budu pryč, mohl Bestii otravovat.

Vzal jsem pušku a běžel kolem jezera jako tolikrát předtím, ráno i večer. Chodíval jsem běhat. Nevšímal jsem si fotek na krbové římse i nad schody, nedíval jsem se, a nabalil jsem starý batoh a pytel knihami, samá poezie. Prolistoval jsem *Umíráme sami* od Davida Howartha, první knihu, co mi dala Melissa, už ten titul je strašidelně pro-rocký: hrdina je pravý norský výsadkář v poslední dobrý válce. Na lyžích uteče dvěma německým divizím a přežije, takže může ve slušivých středních letech elegantně pózovat v rybářském roláku fotografovi na zadní stranu svých pamětí. Vždycky jsem tomu chlapovi záviděl, válečný hrdina v Norsku, samá sranda, nejspíš si pořídil chatu někde u fjordů, tisíc kamarádů a spousty svařeného cideru nebo

akvavitu nebo co to tam pijou, a lyžoval už jen pro zábavu. Ten si nejspíš dovedl představit peklo na zemi. Viděl z něj aspoň záblesk. Prolistoval jsem knihu, věnování jsem vynechal, a vrátil ji na policičku. Hotovo. Umínil jsem si, že nářků bylo dost.

Když jsem se vrátil na parkoviště, nejdřív jsem ho obešel. Do otevřených dveří letadla se nakláněly dvě postavy, jedna se chystala vlézt dovnitř. Prokrel jsem se, zkontroloval pojistku, srdce mi bušilo, vstal jsem a zařval, ať táhnou do prdele, a když vyndali kulovnici a brokovnici, zastřelil jsem je na dvacet metrů. Kvůli básničkám. Jejich zbraně jsem dal Bangleymu, vyptával se, ale já mu nic neřekl.

Ta knížka od Stafforda se jmenuje *Příběhy, které by mohly být pravdivé*. Jedna báseň se jmenuje „Farma na Velkých planinách“ a začíná takhle:

*Telefonní linky ohluchly;
na drátech do všech stran ptáci hřadují.
Na konci jedné z těch linek
farma na velké pláni.
Rok co rok na tu farmu volám,
telefon vyzvání, já poslouchám, ale...*

Volá otcí. Volá matce. Už léta jsou po smrti, z telefonu jen bzučení, a stejně jim volá.

Když z letiště nikdo neodpoví a já se chystám k přeletu, přepnu zase na tísňovou frekvenci a pro formu se ohlásím.

Mayday, mayday, Cessna 6333A, je mi hrozně smutno.

Sedmý rok někdo odpověděl. Pustil jsem knipl a přitiskl si sluchátka na uši. Chlupy na rukou mi vstaly jako při bouřce.

Ozvalo se to mezi praskáním s Dopplerovým jevem.
6333A... a pak zase jen praskání statické elektřiny.
6333A... zapraskání... *Grand junk*. Lupnutí jako od magnetického větru.

Grand Junction...

Čekal jsem. Vrtěl jsem hlavou. Dokonce jsem se praštil do spánku. Stiskl jsem tlačítko mikrofonu.

Grand Junction? Grand Junction? 6333A nad Longmontem. Jsem nad Longmontem, kurva! Nerozuměl jsem. Opakuji: Nerozuměl jsem!

Kroužil jsem. Výš a výš. Vystoupal jsem do patnácti tisíc a kroužil, až jsem dostal závrať z hypoxie. Klesl jsem na třináct tisíc a dvě hodiny kroužil, dokud mi palivoměr neukázal, že mi zbývá patnáct minut, a pak jsem to naklonil na východ.

Ať to byl kdokoli, byl to pilot nebo dispečer.

Jednou jedinkrát.

Jídlo si vařím v hangáru. Asi měsíc potom, co se ukázal Bangley, jsem ho přesvědčil, aby mi pomohl z nóbl haciendy na východní straně ranveje dotáhnout kamna na dřevo. Možná mi tohle provizorní vaření v dílně místo kuchyně dodává pocit, že to všechno není napořád. I proto nebydlím v domě. Jakože když žiju v hangáru a spím venku, můžu předstírat, že někde jinde je dům a v něm někdo, ke komu se můžu vrátit. Ale na co si to vlastně hraju? Melissa se nevrátí, pstruzi taky ne, ani sloni nebo pelikáni. Příroda možná znovu vymyslí hrdou, bojovnou tečkovanou rybu, ale prapodivný slon už další šanci nedostane.

Loni v létě jsem zahlédl lelka. Poprvé po letech. Bylo teplo, smrákalo se a on poletoval a hledal hmyz, proužky na křídlech mu v šeru zářily. Bylo slyšet to tiché, jakoby elektronické pípání.

Takže vařím i jím v hangáru. Zkoušel jsem jíst v domě u kuchyňského stolu, jako jídá Bangley, zkoušel jsem to pár dní, ale nesedělo mi to.

Ve stěnách domů kolem letiště je topného dřeva na celý život. Stačí palice a páčidlo a za pár hodin mám dřeva na týden. O pěkném nábytku nemluvě.

Chvilku mi trvalo, než jsem si zvykl rozbíjet tu fajnovou tesařinu, třešňové a ořechové dřevo, a javorové podlahy. Jenže. Poměr hodnoty a potřeby. Stejně nejdřív bourám ty horší baráky. Ani nevím, jestli se vůbec někdy dostanu k těm čtyřem nebo pěti krásně postaveným domům s podlahami z exotického dřeva, a jestli jo, tou dobou už nejspíš stejně přijdou o svou tržní hodnotu. Nejspíš z nich nezbuďte nic než příjemně jiná vůně, až je budu pálit. Další tichou dohodou jsme začali brát dřevo v obyčejnějších domech na západ od ranveje, on na severu a já na jihu, takže to s kolečkem do hangáru nemám tak daleko.

Bangley za mnou často chodí. Neumí vařit tak jako já. Nedokázal jsem ho naučit, aby zaklepal, nebo se aspoň nepřiplížil jako duch, což mě trochu děsí, protože nikdy nevím, jak dlouho se na mě předtím dívá.

Dneska večeríš brzo.

Kurva, Bangley, skoro jsem se opařil.

Vypadá to, že si to vaření užíváš.

He?

Jak se oháníš tou pánvičkou a nožem, jako v kuchyni. Úplně jak v televizi.

Když se Bangley obzvlášť baví, nosní dírky se mu rytmicky rozšiřují jako žábry.

Chvíli na něj zůstanu koukat.

Máš hlad?

Úplně jak v televizi, zástěra a všechno. Vaření večere skoro jako taneček. Tralala.

Postavím na kamna pánev plnou čerstvých nových brambor. Ze začátku jsem místo sádla používal tuk ze zvěřiny, ale vždycky hrozně rychle žluknul.

No, jak vidíš, tak zástěru nemám. A netancuju.

Ve spižárnách okolních domů skoro žádný tuk není, ke konci ho nejspíš pili, aby měli víc energie. Pak jsem ve sklepě bauhausového domu na Piper Lane našel dva dvacetilitrové sudy olivového oleje. Schované za hromadou nových cihel.

Ale zpíval sis. Nasadí ten svůj úsměv od ucha k uchu. Vypadá s ním ještě hrůzostrašnějc.

Kamna jsou rozpálená od polínek z kanadské jedle, to je na rychlý plamen nejlepší dřevo. Olej prská a já nakrájené brambory postrkuju, dokud většina nedoléhá na dno pánvičky. Ocelovou špachtlí zalomcuju chromovou páčkou, kterou se otvírá boční průduch, abych zmírnil plamen. Říkám si: kdybych byl z jiného těsta, kdybych měl pocit, že si to tu ohlídám sám, na místě bych Bangleyho zastřelil a měl pokoj. Udělal bych to? Možná. A pak by mi chybělo tohle každodenní špičkování. Asi by místo něj zůstalo velké prázdno. Vážně je z nás takový manželský pár.

Neřekl bych, že jsem zpíval, namítnu konečně.

Ale zpíval, Higu, zpíval. A nebyl to žádnéj Johnny Cash. Zazubí se.

Jako kdyby podle Bangleyho byl Cash jediná muzika, kterou si člověk může pro sebe zpívat.

Tak co to kurva bylo?

Pokrčí rameny. To kdybich věděl. Nějakej holčičí popík. Matně si to pamatuju z rádia.

Matně pamatuju. Stojí tam s vítězoslavným úsměvem a zanedbaným týdenním plnovousem. Zakleju. Rozesměju se. Tohle dělá vždycky: rozčílí mě, až mě to rozesměje. Odskočí pojistka, cvakne spínač a já se směju. Oba máme kliku, řekl bych.

Sedni si, Bangley. Přitáhni si židli. Máme sumce, pampeliškový salát s bazalkou a nové brambory *au* něco, co není *gratin*.

Vidíš? řekne. Jako v televizi. Jestli nejsi aspoň trochu bukvice, tak jsem namouduši židák.

Podívám se na něj. Směju se ještě víc.

Někdy si pouštím muziku. Mám empétrojky, cédéčka, vinyly, všechno. Napojil jsem hangár na hlavní akumulátor na letišti, na ten, který se nabíjí z větrné turbíny, takže elektřiny mám dost. Chce to správnou náladu. Musím opatrně, jinak mě hudba pošle zpátky tam, kde už nikdy nechci být. Nesmí to být nic, co jsme poslouchali dřív: zbožňovali jsme staré písničkáře, texty o pití, vandrování, Whiskeytown, Topleyho, Sinéad. Milovali jsme Dixie Chicks, ostatně kdo ne. Úžasný Rhythm Aces. Open Road, Sweet Sunny South, Reel Time Travelers, báječný zajímavý bluegrass a ty staříč-

ké kapely z dřívějška. Tehdy nám to trhalo srdce. Jen si to zkuste pustit, je krásné ráno brzy zjara, vrata hangáru máte otevřená a nad ohřívajícím se asfaltem krouží jediná káně:

*Vonělas po zimolezu, pořád mám tu vůni rád,
nechce se mi věřit, že už mě nechceš znát...*

Nebo ten sladký rozervaný tenor z hor Brad Lee Folk, když zpívá *Hard Times*.

Hlavu svěřenou, nemám kam jít, v dešti ztracenej...

Nikdy bych nemyslel, že ve čtyřiceti budu starý chlap.

Jestli něco můžu, tak blues. Ji to nikdy moc nebralo. Lightning and Cotton, BB a Clapton a Stevie Ray, tím se můžu uklidňovat. Můžu si na plné koule pouštět Son Seals a jejich *Dear Son*, až kojoti u potoka spustí soucitnou nebervoucí interpretaci harmonikovýho sóla. Pronikavé vytí a skučení. Zoufalé, ale taky zálibné. V tom je koneckonců podstata blues.

V noci ležíme s Jasperem za náspem. Začíná jaro, je pozdě večer nebo nad ránem, Orion se kácí na vroubkovaný horský hřeben, a ani přitom nekřičí, mlčí, mlčky se snaží střelit býka, než ho podupe. Někdy je velmi klidný, ale dnes ne. Dnes v noci bojuje o život.

Jasper je navolno, spí opřený o mé levé stehno, ale já mám myšlenky uvázané nakrátko. Nedávám jim moc prostoru. Nechám je otřít se o zelený dům, hangár, nápad, že bych si na jaře zkusil střelit medvěda, po zimě jsou totiž hladoví a neopatrní.

Tiše pochrupuje jako vždycky, drobné chrochtnutí při nádechu a zakňourání při výdechu. A pak navzdory všem

plánům začnu vzpomínat na volání z Grand Junctionu. Vynořilo se jako vlak ze sněhové bouře, vrazilo do pásma a pak se zase ztratilo v blizardu praskání s dlouhým žalostným chvostem Dopplerova jevu. Byl pryč. 6333A... *Grand junk... Grand Junction...* Starší hlas, laskavý, znepokojený, jako když babička volá nahoru do strmých schodů.

Jak je to dlouho? Dva nebo tři roky. Bylo léto, to si pamatuju. Vzpomínám, jak se kouřilo z letních požárů, jak jsem s Bestií kroužil v kouři, ten večer byl západ slunce jako krveprolití. Kroužil jsem, stoupal, čím dál širší okruhy, a znovu a znovu jsem mačkal tlačítko vysílačky. Horečně jsem šteloval šumovou bránu. Možná nějaký skok v atmosféře, jak jinak se mohl signál dostat tak daleko, když opakovače už léta nefungují. Ty zkušenosti, co z hlasu vyzařovaly. Starší chlap. To si pamatuju. Vynořil se z šumu. Další pilot, určitě to byl taky pilot.

Na plnou nádrž doletím do Gunnisonu a zpátky, na druhou stranu možná tak do Delty. Snad – když mám štěstí na vítr. Což se stává málokdy. Přemýšlel jsem o tom. Zas a znovu. Grand Junction, to je ani ne půlhodina navíc. A pak co? Jiný pilot na jiném letišti, nejspíš mnohem hůř zabezpečeném. Jenže.

Nějak si opatřili elektřinu. Přežili – přežil – sedm let. A možná ještě žije.

Jasper se převalí, ze sna se protáhne, přitiskne se ke mně zády a vzbudí se. Začmuchá. Zase si položí hlavu.

Zdvihnu hlavu z polštáře

vidím ojíňený měsíc.

Zase ji položím a vzpomenu na domov.

Li Pova nejslavnější báseň.

I tehdy: dlouho dlouho před koncem, ta bezedná touha.
Skoro nikdy doma, nikdo z nás.

Ležím zády opřený o pytel nacpaný molitanem, co používám místo polštáře. Tak rychle se nezašpiní a nepřipomíná mi starou postel. Stáhnou si vlněnou čepici zpátky do čela. Obloha je jako vymetená, lesní požáry začínají až kolem půlky června, a Mléčná dráha je jako tekoucí řeka hvězd, hluboce mělká. Chci říct hlubší, než se dá odhadnout. Jasper vzdychne. Skoro nefouká. Jen mě to trochu chladí na pravém uchu, lenivý vánek od severu.

Byl bych klidnější, kdybych toho pilota z Grand Junctionu poznal? Kdyby Denver na jih ode mě kypěl životem? Kdyby vedle Jaspera z druhé strany spala Melissa jako dřív? S kým by mi bylo líp? Se sebou?

Přesto myslím na pilotův hlas. Ty schopnosti, ta touha. Spojit se. Asi jsem tam měl letět. Zariskovat, ubrat plyn, pomalu plachtit, tak osmnáct uzlů, ráno se rozhodnout a vyrazit. Vidět. Co, to nevím. Jenže jsem se k tomu ani nepřiblížil. Vzlétnout. Přiznávám: měl jsem strach. Že ho najdu mrtvého, jako už tolik a tolik jiných předtím. Z ničeho jiného. A že mi dojde palivo, než se stihnu vrátit třeba jen k 7V2, což je Paonia, letiště vysoko na osamělé ploché vyvýšenině, co připomíná letadlovou loď. Že mi dojde palivo v pláních na východ od Delty. Že půjdu k zemi ve stínu stolové hory Grand Mesa.

Kdysi jsem četl, že našli Amelii Earhartovou. Asi měli přesvědčivé důkazy. Na ostrově, který v roce 1940 odškrtli jako Prohledaný. Otevřené lastury, zavírací nůž bez čepele,

možná použité na harpunu. Ohniště. Prastarý hrudkovavý make-up. Plexisklové okénko z letadla. Dámská bota. Kostí. Úlomky kostí. Vzorek DNA porovnaný s žijící sestřenicí Earhartové. Samozřejmě že to byl její ostrov, žili tam s navigátorem jako trosečníci, jak dlouho, než podlehli? A čemu vlastně? Korálový atol ze vzduchu: eliptická oáza s lagunou uprostřed. Plochý vnější útes, za odlivu jako parkoviště. Lockheed Electra s přistávací rychlostí padesát mil za hodinu by potřeboval sedm set stop, víc ne. Brodit se ke břehu se skrovnými zásobami, možná zraněná. Možná za přílivu, třeba voda utrhla podvozek. Možná krev ve vodě. Tenčící se zásoby paliva nad Pacifikem, vděčné přijetí všeho, co přijde. Že to zvládli aspoň na malý ostrůvek. Žít ze škeblí a dešťové vody.

Škeble a déšť.

A společnost druhého člověka, jen jednoho.

Hlad. Pomalu se rozhořívá, jako mokré dřevo. Sesychání na kost, chodící kostry, jeden zemře, pak druhý. Nebo útok ostrovanů, co se tu zastaví, to je možná lepší.

Co člověku celou dobu chybí nejvíc? Ta blábolivá anonymní agora, sláva, večírky, praskání žárovek v blesku? Milenci, radovánky, šampaňské? Chvilé samoty urvané vší té pozornosti, zkoumání map pod jedinou lampičkou na širokém stole ve vyhlášeném hotelu? Pokojová služba, káva před rozbřeskem? Společnost jednoho dvou přátel? Volba: všechno, nebo nic z toho? Některé věci, nebo žádné? Teď, ne teď, možná časem?

Nic z toho už mi nezbývá. Nemám na výběr. A stejně. Nechci, aby mi došlo palivo a já se zřítíl do vysoké stepní

trávy na západě Gunnisonského údolí a zemřel ve snaze ujít s Jasperem těch tři sta mil domů. Domů. Ať si je ten domov, jak chce skromný. Ať si tu nemám co ztratit. I to nic je vlastně něco.

Jasper zavrčel. Zasníl jsem se, až mě to uspalo.

Vrčel tiše, zle, vážně.

Zatajil jsem dech a poslouchal. Pomalu jsem si sedl. Je skoro hluchý, jistě, ale nos má dobrý.

Možná kojoti. Nebo vlci. Horší vlci za poslední dva roky: ve zpustlých tlupách táhnou z hor. Čím dál větší tlak čím dál větší populace. Protože jich tu bývalo dost, a už zase je.

Teď v noci Jasper zavrčel a já si sedl, srdce mi bušilo. Zášeptal jsem *Zůstaň* a vyplížil se na hranu náspu.

Jasper ví. Poznává, když to není prdel.

Sedl si, přetřhl zavrčení v pŕlce a podíval se na mě s ne-falšovanými obavami a taky s neochvějným klidem lovce, který si svůj lov užívá. Byl jako na jehlách. Já taky. Tohle se dlouho nestalo, možná tak půl roku, a já si připadal trochu neohrabaný, z formy. Před pár lety bych už dávno ležel nahoře na náspu, prozkoumával terén brýlemi, levou ruku na pouzdru pušky. Musel jsem ji vyhrabat mezi studenou, mokrou celtou a pytlem. Vedle ní brýle ve staré vlněné ponožce. Aspoň mě pořád ještě napadne vzít si je k sobě, když jdu spát. Přitiskl jsem si brýle na čelo, přetáhl popruh přes hlavu a pomalu a potichu zabral a zatáhl za napínací táhlo závěru. Pomalu, opatrněji jsem vylezl na násep.

Jasper seděl bez hnutí. Vší mocí bojoval s puzením vyrazit za pachem do tmy. Nebo možná za nějakým zvukem s frek-

vencí, která pronikne jeho hluchotou. Pomalu jsem se vyškrábal na strmý násep. Modlil jsem se, aby to byli kojoti, nebo klidně i vlci. Neměl jsem náladu zabíjet, ani trochu. Sám ne, ne místo Bangleyho.

Nahoře jsem položil pušku na hladkou hranu, lehl si do studené hlíny a přisunul se výš, abych viděl přes okraj.

Ve světle žárovky na verandě jsem je uviděl. Jeden dva tři čtyři pět... *rozbil jeden dva tři čtyři pět holubů jako nic...* Pět vzrostlých mužů, jen jeden trochu menší, možná mladší.

Hergot.

První léto jsme s velkým úsilím odvalili kontejner kus na jih, tak sto metrů dál od domu. Ležel na boku otevřený, zející černá díra. Břeh potoka byl strmý a vysoký. Koryto vedlo kolem letiště, takže letiště vězelo přímo v zákrutu. Dokonalý vodní příkop. Přebrodit se dalo jen po stezce, která vedla k tomuhle domu, jedinému, který jsme osvětlili. Takže se přirozeně shlukovali u kontejneru, jižně od něj, ve stínu vrženém žárovkou, chránění od domu, kde by každý, kdo není profesionální voják, čekal hrozbu a kořist.

Jako prasata na porážku. Nebo jakákoli jiná metafora pro nešťastníky, co budou brzy po smrti.

Zvěř zabíjím, s tím nemám problém. Vyvrhnout, rozbou-
rat a sníst.

Teď mi srdce buší, jako by se slepě snažilo prorazit si cestu ven z hrudníku. Sáhl jsem k pasu a stiskl z obou stran vysílačku. Tříkrát jsem zmáčkl tlačítko mikrofonu. Pak tříkrát a zase tříkrát. Potom jsem počítal. Než napočítám dvě stě, Bangley se bude škrábat vedle mě, v rukou dvě pušky: útočnou M4 a lehkou ostřelovací, nejspíš AR-10 ráže

0,308. Chvilí jsem si pro sebe počítal a přitom vysunul pušku nahoru na jeden z pytlů s pískem, zapřel jsem si pažbu o pravé rameno a zamířil. Dvacet sedm a půl metru. Máme to změřené na decimetr přesně.

Sto třicet jedna sto třicet dva

Krčili se a povídali si spolu, šeptem, takže jsem je neslyšel. Foukal lehký větřík, chladil mě na šíji, vanul na západ, ode mě k nim. Takže ponese zvuky. Velmi pomalu jsem pušku odjistil, cvaklo to, trhl jsem sebou, připadalo mi to nahlas, malou páčku jsem přehodil dopředu na plnou automatiku.

Sto sedmdesát devět sto osmdesát

Nebyli žádní profíci. Krčili se pohromadě, jeden cíl, na tuhle vzdálenost mi jediná postava zaplnila puškohled, bohatě. Byli to farmáři, pojišťováci, mechanici. Nejspíš. Zoufalci, takhle v hloučku. Jenže. Posunul jsem zaměřovač, jen maličko jsem zevnitř zatlačil ramenem, a prohlédl si je. Měli pistole, všichni. Obraz v puškohledu se přitom chvěl, jak mi bušilo srdce. V téhle fázi byli zabijáci. Myslím v téhle fázi naší vzájemně provinilé minulosti. Kdo ví kolik a jak krutě. V téhle fázi se shlukli jako před ozbrojeným útokem. Na pozůstatek bůhvíjaké rodiny, který přežil v tom domě. A.

Ta krutost mě zaujala: jejich ve vztahu k domu a fiktivní rodině, moje k nim i to, že se vůbec někdo z nás ocitl v téhle pozici. *Kurva, Higu, nemysli. Oba nás zabiješ*, štěkával na mě Bangley.

Dvě stě pět dvě stě šest. Bangley nikde. No do prdele. To se ještě nestalo, zatím tu byl vždycky před dvoustovkou, obvykle dřív.

Oddálil jsem oko od okuláru a natočil hlavu doleva. Žádný stín. Žádná silueta, Bangley se nepřibližoval. *Kurva*. Oko zpátky k puškohledu. Prst na spoušť, roztřesená ruka. Začínala se třást.

Povídali si spolu. Chvějící se levačkou jsem odjistil zaměřovač a vytáhl ho ze sáněk. Odložil jsem ho stranou, abych měl volný pohled na mušku a líp viděl.

Už jako kluk jsem měl tuhle část nejmíň rád. Chodíval jsem na lov se strýcem Petem, miloval jsem to. Strejda byl staromódní literát a dobrodruh typu Ernesta Hemingwaye a Jacka Londona, až na to, že byl učitelem tance. Na výletních lodích. S tetou Louise se tím živili dvacet let, pak umřela a můj jinak veselý a upovídáný strýc ztichl a zvážněl. Pořád s ním byla zábava. Ani literatura, ani dobrodružství mu moc nešlo, ale dlouho jsem ho zbožňoval, déle než to bylo nutné, a na prvního losa jsem se s ním vypravil, když mi bylo dvanáct.

Šlo mi to. Rychle jsem se obeznámil s terénem a prostředím, skoro jako bych vyrostl se Sobími lidmi, a byl jsem tichý, dával jsem pozor, jak fouká vítr, poslouchal větvičky otírající se mi o batoh a šumění vody a byl jsem obratný stopař, pomáhal jsem, když jsme rozbíjeli tábor, a do mrazivé horské tmy poloviny listopadu jsem v pět ráno ze spacáku vždycky skoro vyskočil. Všechno jsem to zbožňoval a neměl jsem problém namířit na losici, ale jak zavravorala na kamení, když jsem vystřelil, klopýtla a překotila se přes hlavu, jak na mě to její oko zasvítilo a jak marně hrabala nohama, než jsem ji v panice znovu střelil, rovnou do hlavy, a pak jí z oka i z běhů vyprchal život, a když jsem ji vyvrhl, jak se

krev vylila na zmrzlou zem a mísila se v růžovou s mlékem, které jí stále ještě vytékalo ze struků...

Ten moment, kdy jsem ji musel zabít, jsem rád neměl. Dělal jsem to rok co rok dalších dvacet let a miloval jsem to, dokonce i mít losí maso v mrazáku, ale tohle ne. I hmyz zabijím nerad.

Dvě stě dvacet tři dvě stě dvacet čtyři

Bangley nikde. Jednou jsem zkoušel vyjednávat. Málem jsem umřel, bylo to o fous.

Starý pravidla jsou v tahu, Higu. Odletěly jako datlové. Jsou pryč jako vláda a ledovce. Máme nověj svět. Novej svět, nový pravidla. Nikdy nevyjednávej, nikdy.

Tohle rád říkával, než to do někoho našil.

Pět, to byla pořádná grupa, největší za posledních pár let. Dřepěli, ten největší nejbliž u kontejneru měl pušku s optikou, byl otočený dozadu a mluvil, pravou rukou přitom dělal posunky, dotýkal se pletené čepice, ten hned vedle něj měl nějakou útočnou pušku, nejspíš ákáčko, tři zbývající: dvě brokovnice a jedna lovecká puška, všichni sedmadvacet a půl metru ode mě, skrz brýle jasně viditelní. Třetí zleva, ten s brokovnicí, měl kovbojský klobouk, prcek s velkým kloboukem. Přikyvovali v hloučku a chystali se vyrazit. Ruka se mi chvěla. Takhle semknutý cíl už nikdy nebudou.

Naplánoval jsem si, že je vezmu zprava doleva. Na plnou automatiku. Kříž v hledáčku jsem nasadil na toho na kraji a chystal jsem se je hezky středem projet.

Pravý prst jsem položil na chladnou spoušť, zhluboka se na-dechl, vzduch jsem vypouštěl pomalu, jak mě to naučili, a...

Třeskla rána. To obloha, ne já. Plamenný výbuch periferním viděním po mé pravici, mohutný vrak nákladáku, zřetěžené prudké zášlehy ohně, skupina entropicky rozbitá, červená tečka z jednoho na druhého jako smrtící brouk, jejich temné siluety se rozletovaly na stranu a polykala je zelená tráva.

Já to nebyl.

Já spoušť nestiskl.

Vřísknutí, výkřik, tu sténání, tam svíjení a nářek. Zahlédl jsem Bangleyho, jak vystoupil zpoza nákladáku, vytáhl z pouzdra pětačtyřicítka, poklidně přešel přes prostranství a třemi výstřely ty naříkající nenadále umlčel.

Lehký větřík, studený. Krev se mi žene do uší, splachuje výkřiky. Ticho.

Posbíral rozházené zbraně a všechny si je navěsil na rameno. Obešel násep, sundal zbraně, slyšel jsem, jak zaráchotily o zem, potichu promluvil na Jaspera a vylezl ke mně, já tam pořád ležel, s prstem řekl bych přimrzlým na spoušti, ale spíš jen nevěřičně oněmělý.

No do prdele.

Dobry, řekl. Dobrá práce. Říkal jsem si, jestli to v sobě ještě máš.

Chtěl říct, že bych to udělal. Přibližoval jsem prst ke spoušti. Než se toho chopil on.

No do prdele, Bangley. Jestli to v sobě ještě mám?

Ticho. Věděl, že vím.

Nikdy jsem to v sobě neměl. Ale zkrátka musím. Cos to kurva vyváděl? Co kdybich tě zahlídl a myslel si, že patříš k nim?

To mě podrž. Ty, a vidět mě. He he. To teda ne.

Otevřel jsem ústa, a zase je zavřel. To mě poser. Co kdyby se rozdělili. Co kdyby spustili palbu. Dřív než ty.

Ticho. Věděl, že vím, že je měl na mušce od samého začátku.

Tak jak jsi sakra věděl, že jsem chtěl vystřelit, a proč jsi mě nenechal?

Ticho. Věděl, že vím, že mě sledoval mnohem pozorněji než je. Sledoval ten můj prst, krucinál, a po očku koukal na ty chlapy, co nás mohli zabít. Celou dobu je měl na mušce. Spustil, až když mě viděl, jak se nadechuju, možná. V duchu ho vidím, jak mačká spoušť a střílí na toho prvního, ani se nedívá, sleduje mě nočními brýlemi na stativu, dívá se, jak sebou cuknu leknutím a překvapením, pak se ledabyly, ale účinně přivine ke zbrani a pokosí zbytek skupiny. Ne pokosí. Bangley plně automaticky nevěří. Možná tak dvě rány na každou vyděšenou siluetu, která se vrhá do tmy. *PR-PRÁSK*. Všechny takhle rychle. Možná se celou dobu, co kosil ty duše, smál mému zmatení.

Pocem, Higu. Něco ti ukážu.

Přeleze násep a sleze na druhou stranu. Jasper pořád sedí dole, chvěje se. Ne strachy. Vidím ho ve svitu hvězd. Sedí a sleduje mé pohyby s obavami, přemáhá se, aby nezasáhl, aspoň někdo dělá, co má, a jenom, co má, tak jak má.

Ke mně. Tiše hvízdnu. Vyskočí, ne jako dřív, ale pořád dost hbitě, a šup nahoru na násep a na druhou stranu. Mezi rozházenými černými postavami tam stojí Bangley. Jasper už pobíhá od jedné ke druhé, bez zastavení, čenichá a tiše vrčí.

Koukni, Higu. Neměli to dělat.

Nezní nespokojeně.

Zdvihl ruku a rozsvítil LED čelovku připnutou k čepici. Má ji kšiltem dozadu. Svítí si na menšího mužíka, toho v kovbojském klobouku, teď odkutáleném do odvodňovací strouhy metr nebo dva od něj. Je to kluk. Možná tak devět let. Nebo tak nějak. Před devíti lety, to byla Melissa v sedmém měsíci. Tenhle kluk je hubený, vlasy nemyté a rozčuchané. Má do nich vpletené jestřábí pero. Tvář prázdná, stín pošpiněný hlínou a počasím. Nejspíš se do tohohle narodil. Devět let tohohle. Sestavovat si v duchu skládačku tohohle světa do strašlivého obrázku a skončit jako stafáž v Bangleyho kanadském žertíku.

Zasténá. Caparti se zbraněmi v ruku. Měli ho nechat doma. Kde?

Bangley pokrčí rameny, zvedne hlavu, světlo rovnou mně do očí, oslepí mě.

Ucuknu před ostrou bílou září, ale neodvrátím se.

Jenže kdyby zítra vylezl hladový z potoka, zastřelil bys ho jako ostatní, ale za denního světla a na tři sta metrů, ne třicet.

Nevidím nic než světlo, ale vím, že Bangley má na tváři pochmurný úsměv od ucha k uchu.

Higu, ty ses vůbec nic nenaučil. Žiješ v minulosti. Říkám si, jestli ti to všechno vůbec dochází. Kurvadrát.

Odejde. Myslí tím, jestli si to zasloužím. Žít.

Jdu pryč, Jaspera nechám Jasperem. Zítra je pohřbíme.

Dělám to takhle, tedy dělal jsem: stáhnu hýždě, paže, hrudník, stehna, lýtka. Natenko nakrájím, naložím do slaneho nálevu a vysuším pro Jaspera na hubený dny. Vzpo-

meňte si na tu historku o ragbyovém týmu v Andách. Mrtvoly byly mrtvoly, už mrtvé. Udělali to, aby přežili. Já nejsem jinačí. Dělán to pro něj. Já jím zvěřinu, ryby, králíky, jelečky. Sušené maso skladuju ve vzduchotěsných kbelících. Je to jeho nejoblíbenější jídlo, podle mě kvůli té soli. Zítřka to udělám znovu, ale z toho kluka ne, toho pohřbím, ne láskyplně nebo lítostivě, prostě v jednom kuse i s jestřábím perem.

Sem jsme došli: znovu si pro sebe vytváříme tabu, zapomínáme na původní důvody, ale pořád nás zaplavují varování. Kolem nás se vracím zpátky. Mám si lehnout pod deky a spát, násep jako širokánský náhrobek. Abych byl zítra odpočatý a mohl letět. Celou noc nezamhouřím oka. Položím pušku, jen pušku, sebe ne, uložím ji zpátky pod pytel a dál chodím.

II

Začal jsem tehdy létat s pocitem, že jsem se dostal k něčemu, co jsem měl dělat odjakživa. Takhle létání vnímá řůra lidí a řekl bych, že to souvisí spíš s nějakým genem, který v nás zůstal z dob, kdy jsme žili na stromech a skalách, než s pocitem nevázané svobody nebo metaforami vzletajícího ducha. Jak se zem pod vámi vyjasní. Jak krajina přiléhá mezi kanály, kapiláry a artérie padající vody: horská úbočí, nařasená a zvrásněná, se tísni do brázd údolí a potoků, roklí a strží, spodní partie definují výběžky, hřebeny a úpatí kopců, jako vrásky definují hladká místa na tváři, ještě níž zářezy kaňonů a pak mokřiny a údolí nejniž položených svahů, křivolaké řeky a vyschlá koryta, jimiž proudívala voda, jako by držely kopce a vlny náhorních planin pohromadě, a ne naopak. Jak se obydlí táhnou a pak stýkají podél řek a hromadí se u každého soutoku. Pomyslel jsem si: To je pohled, který by nás měl překvapit, ale nepřekvapí. Už jsme ho viděli a interpretujeme krajinu pod sebou se stejnou lehkostí, jako když kráčíme po břehu potoka a přesně víme, kam šlápnout.

Ale už od prvního cvičného letu jsem měl na lítání nejradši tu uspořádanost, pocit, že všechno zapadá na místo. Farmy na svých ohraničených pozemcích, křižující se okresky orientované do čtyř základních světových stran, větrolamy po ránu vrhající dlouhé stíny na západ, válcovité balíky slámy a dobytek a koně roztroušení ve stejné doko-

nalých obrazcích jako hvězdy, se stejně brunátným odrazem slunečních paprsků ve slabinách, pickupy na dvorcích, obytné vozy zaparkované po diagonále, satelitní městečka s jednotně zkosenými střechami, diamanty baseballových hřišť a ovály pro motokáry, dokonce i skládky, zubaté lajny zrezivělých aut a hromady šrotu stejně nevyhnutelné a půvabné jako topoly, co lemují řeky a vrhají dlouhé stíny. Bílý oblak z komína elektrárny, v ranním větru napřeny na východ, čistý jako vypraná bavlna. To bylo tenkrát. Odsud svrchu neexistovalo strádání, utrpení ani potyčky, jen pravidelné vzory a dokonalost. Věčný klid krajinářské malby. *Ty, čisté mládí, neskončí zpěv tvůj pod těmi stromy, s nichž listí neopadá...* Dokonce i maják sanitky, který klouzal po lince dálnice, pulzoval konejšivým rytmem cvrčka.

A jak tak letím a vidím tohle všechno, jak by to viděl jestřáb, sám se tak nějak oprostím od těch protivných detailů: netruchlím, necepení mi klouby, nepřipadám si osaměle, netrápí mě nevolnost z toho, že jsem zabil a jsem odsouzený k tomu, abych zabil znovu. Jsem ten, kdo přelétá nad tím vším a shlíží dolů. Nic se mě nedotkne.

Nemám to komu říct, a přesto mi připadá důležité mít to v hlavě srovnané. Co je realita a jaké to je, jí uniknout. Že i teď je to občas k nesnesení krásné.

Taky přemýšlím, jak je uvnitř poskládaný Bangley a jemu podobní. On je v téhle samotě jako ryba ve vodě, rezonuje v něm jako srdce zvonu. Má ji rád. Dal by za ni život. Žije, aby ji chránil, tak jako sokol žije, aby v letu zabíjel ostatní ptáky. Nechce se svěřovat s tím, co si v jeho nitru navzájem provádějí smrt s krásou.

Ani ne týden potom, co se objevil, jsem ho vzal nahoru. Chtěl obhlédnout náš perimetr, nejhůř zabezpečené přístupové cesty. Vmáčkl jsem ho do sedadla a dal mu sluchátka, abychom spolu mohli mluvit. Kroužil jsem, zvětšoval okruhy a stoupal jako jestřáb. Bylo jasné ráno, strouhy byly pořád ještě ve stínu a mezi námi a zemí neskutečně bílé hejno racků. V deseti mílích a tisíci stopách řekl...

Druidi. Nakruž níž.

V životě jsem to slovo neslyšel.

Potkal jsem je cestou sem, řekl. Maj krevní poruchu. Řvali na mě přes dvůr. Dva, co přišli moc blízko, jsem odprásk. Kdybych tak měl zápalnou bombu.

Podíval jsem se na něj. Ten šok. Tuhle historku jsem nikdy neslyšel, ale jistě, jak mohli vědět, že jsme skončili spolu, jako parťáci.

Pár otrhaných dětí vyběhlo z kurníku a mávalo a poskakovalo. Bangley natočil shrbená ramena vměstnaná do sedadla a podíval se na mě.

Voni tě znaj?

Jo. Pomáhám jim. A nejsou to druidi, ale mennoniti.

Chvíli jsem cítil jeho pohled ze strany na tváři, pak už ne. Po zbytek letu nic neřekl, ani když jsem prolétal těsně nad horským úbočím a bylo vidět, jak se ze skalnatých hřebenuů zdvihá čerstvý sníh.

III

A tak přemýšlím, kde se ve mně bere touha všechno vypo-
vědět.

Oživit nějak mrtvolný klid nejhlubší krásy. Vdechnout
život vyprávěním.

Nejspíš protipól Bangleyho uvažování, tedy zabít v zása-
dě všechno, co se hýbe.

Tu noc, kdy se odehrála ta jednostranná přestřelka, v níž
jsem spoušť nestiskl já, jsem prošel těsně kolem západních
hangárů a šel pořád dál. Jasper má dobrý nos a já věděl, že
kdyby zvedl hlavu a dostal strach, prostě by šel za mnou.
Nechtěl jsem mu odpískat zábavu a Bangleyho jsem znal
dost dobře na to, abych věděl, že na jednu noc už toho za-
bíjení má dost a psa nechá na pokoji. Neměl jsem brýle ani
zbraň. Bangley vždycky nosí na opasku pistoli, nejspíš ji ne-
sundává, ani když jde spát. Nikdy jsem ho spát neviděl, ale
říkám si, kolik nocí nás hlídal a sledoval, jak pochrupujeme
u paty náspu. Fůra věcí mě na něm děsí, ale tohle je nejhor-
ší, ten neustálý pocit, že mě střeží. Naučil jsem se s tím žít,
jako Kríové v Kanadě musí žít s hejny komárů. Tedy museli
žít. Ale hlodá ve mně strach: kdyby usoudil, že útoků ubylo
natolik, že to tu ubrání sám, nebo kdyby mu mé návštěvy
u rodin začaly připadat příliš riskantní, mohl by nás oba
zabít, mě i Jaspera, hezky v klidu, dvě rány padesát kroků

od verandy. Takže v tomhle smyslu jsem blázen, že spím venku, ale na druhou stranu, kdyby mě Bangley chtěl zabít, měl by neomezené možnosti kterýkoli den, a tak jsem se už na začátku rozhodl, že se budu rozhodovat bez ohledu na pana Smrtáka.

Takže jak jsem tak prošel kolem nejzápadnějších hangárů pryč od naší jediné rozsvícené žárovky na jediné verandě do ne zcela úplné temnoty plání pod hvězdami, říkal jsem si, že v tomhle smyslu byla návštěva těch pěti mužů zárukou, že přežiju, aspoň načas. Na nějaký čas jsme byli s Jasperem nepostradatelní, ačkoli skupinku rozprášil Bangley a zabíjení zvládl doslova bez mrknutí oka.

Prošel jsem kolem staré benzinové nádrže, za denního světla zelené, teď černé masy ve vysokém keři šalvěje, a mé nohy bez přemýšlení našly vyšlapanou stezku k horám. Mou stezku. Tu, kterou jsme vychodili za devět let, já s Jasperem do hor a Bangley ke své věži. Letiště v Erie řídicí věž nemělo, bylo to neřízené letiště, což znamená, že piloti komunikovali jen spolu navzájem a situace řešili podle dlouho zaběhnutého protokolu, ale my jsme si s Bangleym čtyři míle v planině, na půl cesty k horskému úbočí, postavili vlastní věž, jen k zabíjení. Trvalo nám dva měsíce, než jsme ji dostavěli. Dřevo jsme tahali z pečlivě rozebrané ošklivé hranaté moderní konstrukce na Piper Lane, která mi připomínala základní školu ze sedmdesátých let. Vozili jsme ho na stavbu jeho pickupem, dokud ještě jezdil, a skříňovým přívěsem, co byl plný zbraní, když se s ním tenkrát objevil, všemožných vražedných nástrojů, min, konzerv s jídlem a municí. Z jednoho z energeticky nezá-

vislých hangárů na severní straně jsme dovezli taky generátor a na kerosin jsme jím poháněli pily a vrtačky. Bangley nebyl rozený tesař a tohle bylo poprvé a naposledy, co jsem ho viděl jakž takž normálně pracovat rukama. Teď už vím, že ho poháněla představa nerušeného výhledu a dalekého dostřelu jeho čtyři sta osmičky. Nemohl se dočkat, až vystoupá do posledního patra, namontuje podpěru a aretovací otočnou hlavu, kterou u stolu rýsoval celé hodiny. K tomu zvlášť napevno stativ na dalekohled a ještě jeden na laserový dálkoměr. Nic z toho – ani pušku, ani dalekohled, ani dálkoměr – na věži jaktěživ nenechal. Jen na samostatném sloupku ukazatel směru a síly větru, schovaný, aby ho nemátl vítr klouzající po střeše, a v zásuvce, kterou jsem pro něj složil, taky balistické tabulky.

Jeho oblíbená vzdálenost byla třináct set metrů. Dost blízko na to, aby se svým kumštem skoro najisto zabil, ale taky dost daleko na to, aby si polechtal ego. Což znamenalo, že na stezce bylo jedno konkrétní místo, kde se za ty roky na tenhle ubohý svět naposledy podívala spousta lidí. To místo bylo doslova nasáklé krví. Zem, hlína mezi vysokou šalvějí na jižní straně stezky a vysokou hustou třezalkou na severu, byla černá měďnatými minerály z prolité krve, flekatá jako dvůr nebo příjezdová cesta v místě, kde člověk vyměňuje olej v autě. Tu noc jsem ty čtyři míle a čtyři sta metrů k tomu ušel ani ne za hodinu. Nemyslel jsem na vzdálenost ani na čas. Podle mého kalendáře bylo jednadvacátého dubna, což sice není ani slunovrat, ani rovnodennost, ale mně to datum připadá stejně významné jako každý jednadvacátý den v měsíci. A taky to bylo datum Melissiných naroze-

nin. Neměla ráda večírky, takže jsme nikdy neslavili. V klidu jsme povečeřeli, obvykle sushi, což považovala za zcela dekadentní způsob stravování, ale přesto si ho tak dvakrát ročně hrozně ráda dala. Její oblíbené už ke konci nebylo k dostání, tuňák, máslová ryba a divoký losos, a zbytek byl tak předražený, že jsme na sushi zkrátka přestali chodit.

Vždycky jsem jí dával knížku. Starou, v pevné vazbě a ze stejného oddělení v antikvariátě, kde člověk našel dixonovky, detektivky s Nancy Drewovou nebo *Hobita* plného klikyháků, ilustrovaný přebal často potrhaný nebo úplně pryč. Ale nějaký motiv z obrázku na přebalu byl vyražený i na samotném plátěném potahu, vzpínající se kůň nebo staříčkův jilm, takže člověk mohl zavřít oči a přejet rukou po drsném povrchu a cítil prchavé křivky jančícího mustanga nebo větve stromu jako rozpřážené paže.

Nejradši jsem měl takového ilustrovaného průvodce jezerních bytostí, na každé stránce s obrázkem, který tam nakreslilo nějaké hodně malé dítě.

Pod vydru:

Miluju vydru.

Pod ondatru:

Miluju ondatru.

Pod bobra:

Miluju bobra.

Prošel jsem tmou kolem věže. Cesta křovím pohlcovala a vracela světlo z Mléčné dráhy a vinula se zcela zřetelně. Přešel jsem místo, kam mířily kulky, černou skvrnu, která nebyla stínem šalvěže. Nerozklepal jsem se, nic zvláštního

jsem necítil. Jenom vítr. Foukal západní od hor a měl být studený jako sníh, ale byl vlahý a voněl hlínou a taky cedry na dolních svazích a smrky o něco výš. Jako když se z ledu vynoří skála. Lišejník a mech. Připadalo mi to skutečné. Vůně jako na jaře.

V púlce dubna bylo na opravdové tání ještě brzo, ale někdejší známky ročních období stejně zbývaly hlavně z nostalgie. Tuhle zimu byl v horách sníh, ale předtím byly dva roky za sebou vrcholky suché. To mě děsilo víc než útoky nebo nemoc.

Že jsme přišli o pstruhy, to bylo zlé. Ale přijít o potok, to je docela jiná věc.

V horách se pořád ještě dalo rybařit. Pstruzi vyhynuli, protože říčky se příliš ohřály, ale lovil jsem kapry a pakaprovce, brouzдал jsem po dně jako dřív a překonával odpor, když jsem nějakého chytil, ten lenivý vzdor, který se nedal nazvat soubojem, ta rozevřená tlama a šupiny. Přinutil jsem se navyknout si na jejich chuť i na to, kolik mají kostí. Teď když nebyli pstruzi, kapři se naučili zdržovat se ve vymletém břehu a krmili se čím dál blíž k hladině, takže jsem někdy chytil i na suchou mušku. Bangleymu jsem je nikdy nenosil, protože by to nepochopil. Ten čas, co jsem tím trávil. Nebezpečí nechat se něčím tak pohltit u řeky, která je dopravní tepnou zvířat i tuláků.

Ale chytil jsem stejně. On by tomu řekl rekreace, jak s úsměškem říkal všemu, co přímo nesouviselo s naším přežitím nebo zabíjením nebo plánováním, jak někoho zabijeme, což bylo v zásadě totéž. *Prokristapána, Higu, nejsme tu na rekreaci, ne? To mě poser.* Lovit vysokou, to bylo

Toto je pouze náhled elektronické knihy.
Zakoupení její plné verze je možné v
elektronickém obchodě společnosti eReading.